

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Ett nytt regelverk för nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhällslivet (Ds 2016:35)

(Ert dnr A2016/01883/I)

Migrationsverket har beretts tillfälle att yttra sig över departementspromemorian ”Ett nytt regelverk för nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhällslivet”. Migrationsverket välkomnar regeringens förslag till nytt regelverk och ser positivt på att reglerna för nyanlända i etableringen mer liknar de som gäller för andra arbetssökande. Det bör också bli enklare för involverade myndigheter att hantera. Migrationsverket vill dock framföra följande synpunkter rörande de förändringar som föreslås.

Nyanlända ska omfattas av statens ansvar

Förslaget berör Migrationsverket när det gäller utbetalning av dagersättning och särskilt bidrag enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Förslaget innebär en förändring för Migrationsverket. Enligt nuvarande regelverk har den nyanlände inte rätt till dagersättning eller särskilt bidrag när han/hon *deltar* i etableringsinsatser – jmf med förslaget att den nyanlände inte har rätt till dagersättning eller särskilt bidrag när etableringsersättning *lämnas*. Migrationsverket förstår tanken med förslaget att en nyanländ som blir tillfälligt avstängd från insatserna därmed inte har rätt till etableringsersättningen. Frågan som Migrationsverket ställer är dock om avsikten med förslaget är att en nyanländ som inte har rätt till utbetalning av dagersättning eller särskilt bidrag pga. avstängning ska hänvisas till kommunen för att ansöka om nödbistånd för mat m.m.

Migrationsverket har vidare inte något att erinra mot avsikten att etableringsinsatser endast bör omfatta nyanlända som fått möjlighet att stanna i Sverige mer långsiktigt. Migrationsverket vill trots detta lyfta frågan om att det idag finns utlänningar som är inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem som inte kommer omfattas av målgruppen i förslaget. Migrationsverket har beviljat tidsbegränsade uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder med stöd av 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) (UtlL) i större omfattning. Denna grupp som beviljats tillfälliga tillstånd enligt 5 kap. 11 § UtlL omfattar många statslösa

barnfamiljer och ensamkommande barn och ungdomar. I början av mars 2016 var antalet ca 140 personer och i slutet av november 434 personer.¹ Tillståndstiden varierar men är för många upp till ett år vilket gör att deras tillstånd kan ligga till grund för folkbokföring. Dessa utlänningar omfattas inte av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen). Migrationsverkets inställning är också att rätten till bistånd i enlighet med 11 § första stycket 1 LMA upphör när en utlänning beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL.

Under tid för prövning av ansökan om fortsatt uppehållstillstånd

Migrationsverket är positivt till förtydligandet om att rätt till etableringsplan gäller även efter att ett tidsbegränsat tillstånd har upphört och under tid som ansökan om förlängning prövas. I förslaget uppges att förlängningsansökan ska ha lämnats in innan det tidsbegränsade tillståndet upphört. Migrationsverk anser, mot bakgrund av att majoriteten av alla tillstånd kommer att vara begränsade enligt den tillfälliga lagen att det kunde vara lämpligt med ett tillägg för de fall en ansökan om förlängning har en rimlig förklaring till varför en ansökan inkommit för sent.

Utökad målgrupp i lagen om samhällsorientering

Migrationsverket vill även påpeka vad som tidigare framförts gällande utlänningar som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 11 § UtL att målgruppen inte omfattas av förslaget gällande rätt till samhällsorientering.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad vikarierande generaldirektör efter föredragning av verksjuristen Eva Rimsten. I beredningen har Enheten för mottagningsstöd och etablering deltagit. I den slutliga beredningen har även biträdande rättschefen Carl Bexelius deltagit.

Mikael Ribbenvik

¹ Enligt statistik från Migrationsverket